

روان پرستاری

دوره اول شماره ۱ بهار ۱۳۹۲

- ۱ - تأثیر حساسیت‌زدایی حرکات چشم و پردازش مجدد بر اضطراب بیماران مبتلا به سکته قلبی
محمد بهنام‌مقدم - محمد مرادی - رضا ضیغمی - حمیدرضا جوادی - محمود علیپور حیدری
- ۱۰ - مقایسه وضعیت دل‌بستگی به والدین کودکان مهد و غیرمهد شهر تبریز
سوسن ولیزاده - محمد ارشدی بستان‌آباد - جلیل باباپور خیرالدین - راحله شاملی
- ۱۹ - ارتباط مهارت حل مسأله با مصرف قرص اکستازی در نوجوانان
فاطمه خوشنوا فومنی - نعیمه سیدفاطمی - نسرین بهبانی - فاطمه حسینی
- ۲۸ - بررسی ارتباط عزت نفس با افسردگی در دانشجویان پرستاری یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب تهران .
مریم عزیزی - فریال خمسه - ابوالفضل رحیمی - محمد براتی
- ۳۵ - بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نگرش به ازدواج
پریسا نیلفروشان - علی نویدیان - احمد عابدی
- ۴۸ - سلامت معنوی و راهبردهای مقابله مذهبی در بیماران همودیالیزی
زهرا طاهری خرامه - حمید آسایش - هادی زمانیان - علیرضا شعوری بیدگی - اعظم السادات میرقیصری - فاطمه شریفی‌فرد
- ۵۵ - تأثیر شعردرمانی گروهی بر افسردگی سالمندان مقیم در سرای سالمندان شهر اراک
جمشید فرجی - مسعود فلاحی خشک‌تاب - حمیدرضا خانکه
- ۶۳ - بررسی تأثیر آموزش هم‌تا محور بر میزان افسردگی بیماران مبتلا به بیماری مولتیپل اسکلروزیس
علی دهقانی - سیما محمدخان کرمانشاهی - ربابه معماریان - حمید حجتی - مرتضی شمسی‌زاده

به نام خداوند جان و خرد
نشریه تخصصی روان پرستاری
فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن علمی پرستاری ایران
دوره اول - شماره ۱ - بهار ۱۳۹۲

- صاحب امتیاز: انجمن علمی پرستاری ایران
- مدیر مسؤول و سردبیر: دکتر مسعود فلاحي خشکناپ
- مدیر اجرایی: محمدرضا شیخی
- شماره پروانه انتشار وزارت ارشاد اسلامی: ۹۱/۳۴۷۰۲ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۶
- شماره مجوز موافقت اصولی برای اخذ رتبه علمی پژوهشی از یکصد و ششمین جلسه کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور: ۷۰۰/۵۰۹۱ مورخه ۱۳۹۰/۹/۲۲

• مشاوران علمی این شماره (به ترتیب حروف الفبا):

دکتر مسعود بحرینی
دکتر اکبر بیگلریان (مشاور آمار)
دکتر اکرم ثناگو
دکتر حسن جهانی هاشمی (مشاور آمار)
دکتر مهدی رهگذر (مشاور آمار)
دکتر کورش زارع
دکتر نعیمه سیدفاطمی
دکتر فرشید شمسایی
محمدرضا شیخی
دکتر رضا ضیغمی
دکتر مسعود فلاحي خشکناپ
جمیله محتشمی
دکتر علی نویدیان
دکتر مجید هروی

• شورای نویسندگان (به ترتیب حروف الفبا):

- دکتر فاطمه الحانی، دانشیار آموزش بهداشت دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر مسعود بحرینی، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
- دکتر اکبر بیگلریان، استادیار آمار زیستی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر یداله جنتی، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی مازندران
- دکتر محمدرضا خدایی، دانشیار روان پزشکی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر اصغر دادخواه، استاد توانبخشی روانی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر محمد ذوالعدل، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی یاسوج
- دکتر مهدی رهگذر، دانشیار آمار زیستی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر کورش زارع، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
- دکتر سادات سیدباقر مداح، استادیار آموزش پرستاری دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر نعیمه سیدفاطمی، دانشیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر فرخنده شریف، استاد روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- دکتر فرشید شمسایی، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی همدان
- دکتر رضا ضیغمی، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین
- دکتر عباس عبادی، استادیار پرستاری داخلی جراحی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله الاعظم (عج)
- دکتر فرید فدایی، دانشیار روان پزشکی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر مسعود فلاحي خشکناپ، دانشیار روان پرستاری دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر پروانه محمدخانی، استاد روان شناسی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر عیسی محمدی، دانشیار پرستاری داخلی جراحی دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر ندا مهرداد، استادیار پرستاری بهداشت جامعه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر علی نویدیان، استادیار مشاوره دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
- دکتر علیرضا نیکبخت نصرآبادی، استاد پرستاری داخلی جراحی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر فریده یغمایی، دانشیار بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- دکتر شهرزاد یکتاطلب، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز

• ویراستار انگلیسی: دکتر علی نجومی

• ویراستار فارسی: محمدرضا شیخی

• حروفچینی و صفحه‌آرایی: فرشته حیدری

• طراح جلد: اصغر سورانی

• ناشر: انجمن علمی پرستاری ایران

• نشانی: تهران - میدان توحید - دانشکده پرستاری و مامایی تهران

• کدپستی: ۱۴۱۹۷۳۳۱۷۱، صندوق پستی: ۱۴۱۹۵/۳۹۸، تلفن و نمابر: ۶۶۵۹۲۵۳۵

e-mail: info@ijpn.ir , Website: http://ijpn.ir

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نگرش به ازدواج

پریسا نیلفروشان^۱، علی نویدیان^۲، احمد عابدی^۳

چکیده

مقدمه: نگرش به ازدواج یکی از مکانیسم‌های کلیدی برای پیش‌بینی رفتار واقعی در ازدواج بوده و بررسی آن به ابزاری معتبر نیاز دارد. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی ساختار عاملی، روایی همگرا، و پایایی فرم فارسی مقیاس نگرش به ازدواج (MAS، Rosen و Brateen، ۱۹۹۸) انجام شد.

روش: در این پژوهش توصیفی - آزمون‌سازی، جامعه آماری پژوهش، کلیه دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۸۷-۸۸ بود. نمونه پژوهش شامل ۱۳۷ دانشجو (۵۱ پسر، ۸۶ دختر) بود که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شدند. در این پژوهش از مقیاس نگرش به ازدواج و مقیاس انتظار از ازدواج استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری تحلیل عاملی، مانووا، ضریب همبستگی تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد مقیاس نگرش به ازدواج از پایایی و روایی مناسب جهت ارزیابی نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج برخوردار است. همچنین نتایج تحلیل عاملی نشان داد مقیاس نگرش به ازدواج یک ابزار چند بعدی است. نگرش به ازدواج را می‌توان به عنوان دو عامل مجزا و مرتبط نگرش به ازدواج خود و نگرش کلی به ازدواج دانست که نگرش کلی به ازدواج، خود شامل نگرش بدبینانه، نگرش خوش‌بینانه، و نگرش ایده‌آل‌گرایانه است. به علاوه با مقایسه نگرش دختران و پسران، به عنوان یک یافته جانبی، مشخص شد که نگرش دختران نسبت به ازدواج خود و نگرش کلی آنان به ازدواج منفی‌تر از پسران است و دختران نگرش بدبینانه‌تری نسبت به ازدواج دارند.

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان از مقیاس نگرش به ازدواج به عنوان ابزاری معتبر برای سنجش نگرش به ازدواج استفاده کرد.

کلید واژه‌ها: نگرش به ازدواج، انتظار از ازدواج، پایایی، روایی، ساختار عاملی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۱/۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۶/۲۵

۱ - استادیار، گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
۲ - استادیار، مرکز تحقیقات ارتقاء سلامت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زاهدان، زاهدان، ایران (نویسنده مسؤول)
پست الکترونیکی: alinavidian@gmail.com
۳ - استادیار، گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

مقدمه

ازدواج مهم‌ترین و بنیادی‌ترین رابطه انسانی است زیرا ساختاری را برای ایجاد روابط خانوادگی و تربیت نسل بعدی فراهم می‌کند (۱). به همین دلیل بررسی عواملی که در کیفیت زندگی زناشویی نقش دارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. یک دسته از این عوامل فرآیندهای درون فردی است که از آن جمله می‌توان به نگرش به ازدواج اشاره کرد (۲-۴). نگرش به ازدواج عبارت است از عقیده ذهنی و باورهای فرد در مورد ازدواج (۵) که در مراحل اولیه زندگی شکل گرفته و سازه‌ای نسبتاً ثابت است (۶).

شکل‌گیری نگرش به ازدواج از دو رویکرد نظری قابل توجه است. اول آن که براساس نظریه دلبستگی رابطه والدین یا مراقبان اولیه (به خصوص مادر) در ایجاد الگوهای فعال درونی (Internal Working Models) نقش دارد (۷). الگوهای فعال درونی ممکن است یکی از مکانیسم‌هایی باشد که از طریق آن نگرش نسبت به صمیمیت انتقال می‌یابد (۸). در نظریه‌های دلبستگی کنونی رابطه والد - کودک نه تنها در دوران کودکی مهم است، بلکه در دوران نوجوانی نیز اهمیت دارد (۹).

دوم آن که براساس نظریه یادگیری اجتماعی، والدین ایده‌های خود را به رابطه با جنس مخالف را از طریق الگوسازی و یادگیری جانشینی به فرزندان خود انتقال می‌دهند و نگرش فرزندان نسبت به صمیمیت از طریق مشاهده والدین و روابط بین آن‌ها الگوبرداری می‌شود (۱۰ و ۸). از طرف دیگر فرزندان تجربه رابطه خود و والدین را به عنوان مبنایی برای ایجاد صمیمیت در روابط به کار می‌برند. این یادگیری از منابع دیگری مانند رسانه‌ها، مدرسه، یا دوستان نیز صورت می‌گیرد (۸).

تحقیقات نشان داده‌اند که ساختار و محیط خانواده اصلی در نگرش به ازدواج و نیز زندگی خانوادگی فرزندان نقش دارد (۱۱). Goldenberg می‌نویسد Bowen از طریق مفهوم فرآیند انتقال بین نسلی بیان می‌کند که چگونه الگوهای ارتباطی از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود (۱۲). نگرش‌ها یکی از ابزارهایی هستند که این پدیده از طریق آن‌ها اتفاق می‌افتد (۸). به عنوان مثال افرادی که طلاق والدین خود را تجربه کرده‌اند نگرش‌های مثبت‌تری نسبت به طلاق دارند (۱۳). با توجه به نحوه شکل‌گیری نگرش به ازدواج، این سؤال مطرح می‌گردد که مطالعه نگرش به ازدواج

چه لزوم و اهمیتی دارد. در پاسخ، Holman اذعان می‌دارد که شناسایی درست و ارزیابی صحیح نگرش به ازدواج یکی از اساسی‌ترین فعالیت‌ها در مطالعاتی است که هدف آن‌ها پیش‌بینی و شناسایی عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی زناشویی است (۱). تحقیقات مختلف از جمله Amoto و Rogers نشان داده‌اند که نگرش به ازدواج/ طلاق پیش‌بینی‌کننده کیفیت زندگی زناشویی است، به طوری که افرادی که نگرش آن‌ها نسبت به ازدواج مثبت‌تر و نسبت به طلاق منفی‌تر است، کیفیت زندگی زناشویی خود را در طول زمان بهبود می‌بخشند (۱۴). بدین ترتیب نگرش به ازدواج بسیار حایز اهمیت است. زیرا یکی از مکانیسم‌های کلیدی برای پیش‌بینی رفتار واقعی در ازدواج (۱۵) و یکی از بهترین شاخص‌های عملکرد در روابط عاشقانه است (۱۶). به طور کلی نگرش بر واکنش فرد نسبت به تمامی موضوع‌ها و موقعیت‌های وابسته به نگرش تأثیر مستقیم و پویا بر جای می‌گذارد (۱۷).

در طی سال‌های اخیر آموزش‌ها و مشاوره‌های قبل از ازدواج در جامعه ما افزایش یافته و جوانان از کارگاه‌های آموزش پیش از ازدواج که توسط مراکز گوناگون برگزار می‌شود استقبال می‌کنند. بسیاری از تحقیقات نیز در این زمینه انجام شده و یکی از علل کاهش گرایش جوانان در کشور ما، باورهای نادرست و نگرش نامناسب نسبت به ازدواج دانسته شده است (۱۸). سالمه و همکاران با انجام تحقیق زمینه‌یابی دریافتند که ۴۵٪ دانشجویان نگرش مثبتی نسبت به ازدواج داشته و به تشکیل خانواده علاقه دارند (۱۹). پژوهش‌هایی نیز در زمینه اثربخشی آموزش‌ها بر نگرش به ازدواج صورت گرفته است و نتایج آن‌ها نشان داده است که اینگونه آموزش‌ها در قالب طرح‌های آزمایشی توانسته‌اند نگرش به ازدواج و انتخاب همسر (۲۰)، و گرایش جوانان به ازدواج (۱۸) را به شکل معناداری بهبود بخشند. با این حال هر یک از تحقیقات از ابزار خاصی استفاده کرده‌اند و به نظر می‌رسد که به ابزاری معتبر برای بررسی نگرش به ازدواج نیاز است تا بدین وسیله با ارزیابی درست نگرش به ازدواج بتوان به مداخله مؤثر و به موقع پرداخته و به افزایش ثبات و ارتقای کیفیت زندگی زناشویی کمک کرد. به همین دلیل هدف اصلی این پژوهش، معرفی، بررسی پایایی، روایی، و ساختار عاملی مقیاس نگرش به ازدواج (Marital Attitude Scale) است که توسط Brateen و Rosen تهیه شده است.

تحصیلات تکمیلی است. با توجه به این که در پژوهش‌های توصیفی حداقل حجم نمونه ۱۰۰ نفر است (۲۲). از این جامعه، نمونه‌ای با حجم ۱۳۷ نفر (با کسر پرسشنامه‌های ناقص) به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شد. همچنین ضریب (KMO) که در بخش یافته‌ها به آن اشاره شده گویای آن است که حجم نمونه رضایت‌بخش است (۳۳). در همه دانشکده‌ها هم از دختران و هم از پسران نمونه‌گیری شد تا اطمینان حاصل شود که از هر دو گروه به اندازه کافی در نمونه حضور دارد. دانشجویان از رشته‌های مختلف بوده و با اعلام موافقت در این پژوهش شرکت کردند. در دستورالعمل پرسشنامه‌ها ضمن ارایه راهنمایی‌های لازم به این نکته اشاره شد که دانشجویان در صورت تمایل می‌توانند نام و نام خانوادگی خود را ذکر نموده یا از نام مستعار استفاده کنند.

ابزار

۱) مقیاس نگرش به ازدواج (MAS): مقیاس نگرش به ازدواج توسط Rosen و Brateen (۱۹۹۸) ساخته شده است. این مقیاس شامل ۲۳ گزاره با مقیاس ۴ درجه‌ای لیکرت، از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف است که باورها و نگرش‌های مربوط به ازدواج را می‌سنجد. گزاره‌های ۱، ۳، ۵، ۸، ۱۲، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۳ به طور معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. از طریق جمع نمرات گزاره‌ها، نمره کلی که حداقل ۲۳ و حداکثر ۹۲ است، به دست می‌آید. نمرات بالاتر نشان‌دهنده نگرش مثبت‌تر نسبت به ازدواج است.

براساس گزارش Rosen و Brateen مقیاس نگرش به ازدواج با پرسشنامه نگرش به ازدواج (Attitude toward Marriage Scale) همبستگی بالایی ($r=0.77$) دارد که نشان می‌دهد هر دو مقیاس ابعاد بسیار مشابهی از نگرش به ازدواج را می‌سنجند. همچنین مقیاس نگرش به ازدواج با برخی زیرمقیاس‌های پرسشنامه باورهای ارتباطی (Relationship Beliefs Inventory) (تغییرناپذیری همسر و نقش تخریبی عدم توافق) همبستگی منفی معنادار داشته است. این الگو بیانگر آن است که نگرش‌های مثبت‌تر نسبت به ازدواج با باورهای ضعیف‌تر از تغییرناپذیری همسر و نقش تخریبی عدم توافق، ارتباط دارد. از طرفی مقیاس نگرش به ازدواج با مطلوبیت اجتماعی همبستگی معنادار نشان داده است. پرسشنامه نگرش به ازدواج و برخی زیرمقیاس‌های پرسشنامه باورهای ارتباطی نیز چنین رابطه معناداری را با مطلوبیت اجتماعی نشان داده‌اند (۵). بنابراین مطلوبیت اجتماعی در پاسخ‌های فرد به سؤالات

Rosen و Brateen با بررسی سایر مقیاس‌های ارزیابی نگرش به ازدواج بیان نمودند که این مقیاس‌ها قادر به سنجش نگرش افراد مجرد نبوده و پایایی آن‌ها ضعیف است. به همین دلیل هدف آنان از ساخت مقیاس نگرش به ازدواج تهیه ابزاری برای سنجش نگرش‌ها و باورهای افراد مجرد و متأهل نسبت به ازدواج بوده است به طوری که جمله‌بندی گزاره‌های این مقیاس امکان سنجش در هر دو گروه مجرد و متأهل را فراهم می‌سازد (۵). این مقیاس واجد ۲۳ گزاره با طیف لیکرت چهار درجه‌ای، از ۱=کاملاً موافق، تا ۴=کاملاً مخالف، است. از آزمودنی‌ها خواسته شده که میزان موافقت یا مخالفت خود با هر گزاره را مشخص نمایند. شش گزاره به نگرش فرد نسبت به ازدواج آتی یا فعلی او مربوط می‌شود. این جملات مسابلی در مورد رضایت از رابطه، اضطراب، تعهد، و ترس از فروپاشی ازدواج را شامل می‌شود. سایر گزاره‌ها به نگرش کلی درباره ازدواج بر می‌گردد. بدین ترتیب سازنده این مقیاس و همچنین پژوهش‌هایی که تاکنون از آن استفاده کرده‌اند، نگرش به ازدواج را سازه‌ای تک عاملی معرفی نموده‌اند به طوری که برای این مقیاس تنها یک نمره کلی در نظر گرفته شده و ساختار عاملی آن تاکنون بررسی نشده است.

از سویی دیگر پژوهش‌های داخلی تاکنون از این مقیاس برای سنجش نگرش به ازدواج استفاده نکرده‌اند. به همین دلیل ترجمه و تطبیق این مقیاس حایز اهمیت است چرا که برای پژوهش‌های مختلف، مفهومی مشترک فراهم می‌شود که به تعریف عملیاتی این متغیر نیز کمک می‌کند. همچنین بررسی‌های تطبیقی با کشورها و گروه‌های فرهنگی گوناگون را امکان‌پذیر می‌سازد. بدین ترتیب هدف پژوهش حاضر معرفی این مقیاس و نیز بررسی میزان پایایی، روایی سنجی، و ساختار عاملی فرم فارسی مقیاس نگرش به ازدواج است. به علاوه مقایسه نگرش دختران و پسران به ازدواج به عنوان یک هدف فرعی مدنظر قرار گرفت.

روش مطالعه

این پژوهش از نوع توصیفی - آزمون‌سازی است (۲۱). جامعه آماری پژوهش کلیه دانشجویان مجرد دوره کارشناسی دانشگاه اصفهان که در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ مشغول به تحصیل بودند. دلیل انتخاب دوره کارشناسی آن بود که تعداد دانشجویان مجرد در این دوره بیش از دوره‌های

یافته‌ها

از بین ۱۳۷ نفر که در مطالعه مشارکت داشتند ۳۷/۲٪ (۵۱ نفر) از آزمودنی‌ها پسر، و ۶۲/۸٪ (۸۶ نفر) از آن‌ها دختر بودند. میانگین کل سن دانشجویان ۲۱/۴۲ سال (انحراف معیار ۱/۶۱)، میانگین سنی دانشجویان پسر ۲۲/۱ (انحراف معیار ۱/۶۴)، و میانگین سنی دانشجویان دختر ۲۰/۹۶ سال (انحراف معیار ۱/۴۳) بود. شواهد مربوط به روایی سازه مقیاس نگرش به ازدواج با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و روایی همگرا ارایه گردید. و نتایج مربوط به بررسی همسانی درونی و ثبات این مقیاس که از طریق ضریب آلفای کرونباخ و روش بازآزمایی سه هفته‌ای بررسی و آورده شد. در نهایت تفاوت دو گروه دانشجویان دختر و پسر در نگرش به ازدواج به عنوان یک یافته جانبی گزارش گردید.

الف) تحلیل عاملی اکتشافی مقیاس نگرش به ازدواج

از آنجا که سازندگان این آزمون دقیقاً و از طریق روش‌های آماری تعداد عوامل این مقیاس را مشخص نکرده‌اند، در ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین تعداد عوامل استفاده شد. به منظور اجرای تحلیل عاملی اکتشافی، ابتدا کیفیت ماتریس همبستگی گزاره‌های مقیاس و همچنین قابلیت نمونه‌گیری محتوایی مقیاس مورد بررسی قرار گرفت. مقدار آزمون کرویت بارلت برابر با ۹۱۷/۰۳ بود که در سطح $p < ۰/۰۰۱$ معنادار بوده و ضریب KMO نیز برای این تحلیل برابر با ۰/۶۹۸ بود. بدین ترتیب اطلاعات موجود در ماتریس داده‌ها معنادار، و حجم نمونه رضایت‌بخش است. بر پایه نتایج به دست آمده از اجرای تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی، و با چرخش واریماکس، ۴ عامل با ارزش ویژه بزرگتر از یک استخراج شد که مجموعاً ۴۴/۲۶٪ واریانس کل مقیاس را تعیین می‌کند. پس از بررسی محتوای هر یک از عوامل مشخص شد که تقریباً تمام گویه‌های مربوط به نگرش به ازدواج خود در عامل ۳ قرار گرفته‌اند که این عامل نگرش واقع‌بینانه به ازدواج نام‌گذاری شد. سه عامل دیگر نیز به ترتیب درصد واریانس ارزش ویژه، نگرش بدبینانه، نگرش خوش‌بینانه، و نگرش ایده‌آل‌گرایانه شناسایی و تأیید شد. این نتایج روایی سازه مقیاس نگرش به ازدواج را به عنوان یک ابزار ارزیابی نگرش به ازدواج مورد تأیید قرار می‌دهد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و گویه‌های مقیاس نگرش به ازدواج در جدول شماره ۱ آمده است.

مربوط به ازدواج و روابط نقش دارد. Valerian و Brown نیز به ترتیب ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ و ۰/۸۲ را برای این مقیاس گزارش کرد که نشان از همسانی درونی نسبتاً بالای این ابزار است (۲۴ و ۲۵).

برای آماده‌سازی مقیاس نگرش نسبت ازدواج در ابتدا این مقیاس به فارسی ترجمه شد. در ترجمه بیش از آن که بر ترجمه تحت اللفظی تأکید شود سعی شد که مفهوم هر گزاره به خوبی منتقل شود. همچنین تلاش شد که از لحاظ محتوا با فرهنگ جامعه هم‌خوانی داشته باشد. به عنوان مثال گزاره ۱۸ به زندگی مشترک بدون ازدواج رسمی اشاره داشت که در آن تغییراتی ایجاد شد به گونه‌ای که بیشتر به ضرورت تشریفات جشن ازدواج مربوط باشد. در ترجمه از نظرات یک کارشناس ارشد زبان انگلیسی و تعدادی از دانشجویان که عضو جامعه پژوهش بودند استفاده شد تا از قابل فهم بودن گویه‌ها اطمینان حاصل شود. سپس پنج نفر از اعضای هیأت علمی متخصص در مشاوره خانواده، روایی محتوایی و تطابق فرهنگی این مقیاس را تأیید کردند. برای بررسی پایایی، هم از روش بازآزمایی و هم همسانی درونی استفاده شد. در روش بازآزمایی، از ۴۰ نفر از آزمودنی‌ها خواسته شد که پس از سه هفته مجدداً به پرسشنامه پاسخ دهند. همچنین به منظور بررسی روایی همگرا، همراه با مقیاس نگرش به ازدواج، مقیاس انتظار از ازدواج (Nelson, Marriage Expectation Scale) (Jones و Nelson, ۱۹۹۶) که سازه‌ای نزدیک به نگرش به ازدواج است استفاده شد (۲۶).

۲) مقیاس انتظار از ازدواج: مقیاس انتظار از ازدواج توسط Jones و Nelson ساخته شده است. این مقیاس شامل ۴۰ گزاره با طیف لیکرت ۵ درجه‌ای، از ۱=کاملاً مخالفم، تا ۵=کاملاً موافقم، است. حداقل نمره ۴۰ و حداکثر آن ۲۰۰ است. نمرات پایین‌تر نشان‌دهنده انتظار بدبینانه و نمرات بالاتر نشان‌دهنده انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج می‌باشد. Jones و Nelson برای کل مقیاس، آلفای کرونباخ ۰/۷۹-۰/۸۰ را گزارش کردند. همچنین آن‌ها رابطه مثبت معناداری را بین نمرات مقیاس رومان‌تیک‌گرایی دین (Dean Romanticism Scale) و مقیاس نگرش عشق (Love Attitude Scale) به عنوان شواهدی بر روایی همگرای این پرسشنامه نشان دادند (۲۵). نیلفروشان و همکاران آلفای کرونباخ ۰/۷۷ و ضریب پایایی ۰/۹۱ با استفاده از بازآزمایی را برای این مقیاس گزارش کردند (۲۷).

تطبیقی (CFI) بسیار پایین است. مقادیر شاخص‌های برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) و برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) نیز نشان می‌دهد که مدل مقتصد نیست. برای شاخص‌های برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) و برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) مقادیر $0/5$ و بالاتر مقادیر قابل قبولی تلقی می‌شود (۲۷). مقدار شاخص ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده (RMSEA) نیز از $0/05$ فاصله زیادی دارد. بدین ترتیب نتایج نشان می‌دهد که کلیت این مدل تأیید نمی‌شود. در بررسی جزئیات مدل نیز مشخص شد که بار عاملی چهار عامل مرتبه اول بر عامل مرتبه دوم (نگرش به ازدواج) بسیار ناچیز و غیر معنادار است.

براساس نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲ مقدار کای‌اسکوئر برای مدل دو عاملی (نگرش کلی به ازدواج و نگرش به ازدواج خود) معنادار است با این حال مقدار شاخص کای‌اسکوئر نسبی ($1/61$) حاکی از وضعیت قابل قبول مدل است. شاخص‌های تطبیقی TLI و CFI تاحدی قابل پذیرش است. مقادیر شاخص‌های مقتصد PNFI و PCFI بر مقتصد بودن مدل دلالت دارد. شاخص RMSEA نیز نشان می‌دهد که این مدل را می‌توان قابل قبول دانست. نتایج مربوط به جزئیات این مدل در جدول شماره ۳ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود کلیه بارهای عاملی و همبستگی برآورد شده در سطح کمتر از $0/05$ معنادار است.

ج) روایی همگرایی مقیاس نگرش به ازدواج

به منظور تعیین روایی همگرایی مقیاس نگرش به ازدواج، همبستگی آن با نمرات مقیاس انتظار از ازدواج محاسبه گردید زیرا در بسیاری از تحقیقات نگرش‌ها و انتظارات از رابطه، سازه‌هایی نزدیک به هم معرفی شده‌اند (۱۶ و ۱۱). اطلاعات مربوطه به شواهد روایی همگرا در جدول شماره ۴ آمده است. ضرایب روایی به دست آمده در سطح کمتر از ($p < 0/001$) معنادار بود. اطلاعات جدول شماره ۴ نشان می‌دهد بین مقیاس نگرش به ازدواج و مقیاس انتظار از ازدواج در کل $0/43$ همبستگی وجود دارد. به عبارت دیگر نگرش به ازدواج و انتظار از ازدواج $18/49\%$ واریانس مشترک دارند.

به منظور بررسی پایایی مقیاس نگرش به ازدواج از دو روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) و بازآزمایی استفاده شد.

الف) روش همسانی درونی

در روش همسانی درونی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. ضرایب پایایی آلفای کرونباخ برای کل نمونه

همان‌طور که در جدول شماره ۱، مشاهده می‌شود عامل اول «نگرش بدبینانه به ازدواج» $20/37\%$ واریانس نگرش به ازدواج را تبیین می‌کند. دومین عامل «نگرش خوش‌بینانه به ازدواج» $9/78\%$ واریانس را تبیین می‌کند. سومین عامل «نگرش واقع‌گرایانه به ازدواج» $7/62\%$ واریانس را تبیین می‌کند. چهارمین عامل «نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج» $6/50\%$ واریانس را به خود اختصاص داده است. به طور کلی این چهار عامل، مجموعاً $44/26\%$ واریانس مقیاس نگرش به ازدواج را تبیین می‌کنند.

ب) تحلیل عاملی تأییدی مقیاس نگرش به ازدواج

به منظور بررسی ساختار عاملی مقیاس نگرش به ازدواج، از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. برای تدوین مدل اندازه‌گیری، هم نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی و هم دیدگاه سازندگان آزمون مدنظر قرار گرفت. در اولین مدل مفروض (مدل تک عاملی مرتبه دوم)، چهار عامل به دست آمده از تحلیل عاملی اکتشافی به عنوان عوامل مرتبه اول و نگرش به ازدواج به عنوان عامل مرتبه دوم منظور شد. از سویی دیگر، Rosen و Brateen اشاره دارند که گویه‌های این مقیاس، نگرش فرد نسبت به ازدواج خود و نگرش کلی درباره ازدواج را در بر می‌گیرد (۵). به عبارت دیگر در دومین مدل مفروض، می‌توان نگرش فرد نسبت به ازدواج خود و نگرش کلی به ازدواج را به عنوان دو عامل مجزا و مرتبط در نظر گرفت. همچنین می‌توان با توجه به نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، نگرش کلی به ازدواج را به عنوان یک عامل مرتبه دوم فرض کرد که خود شامل عوامل مرتبه اول نگرش بدبینانه، خوش‌بینانه، و ایده‌آل‌گرایانه می‌باشد. این مدل در شکل شماره ۱ نشان داده شده است.

سپس تحلیل عاملی تأییدی انجام شد. همچنین از شاخص‌های اصلاح برای اصلاح مدل استفاده گردید. با استفاده از این شاخص‌ها، کوواریانس میان خطاهای اندازه‌گیری از حالت ثابت به آزاد تبدیل شده و به کاهش کای‌اسکوئر و ارتقای شاخص‌های برازش مدل کمک نمود. شاخص‌های کلی برازش برای مدل‌های یک عاملی مرتبه دوم و مدل دو عاملی در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

همان‌طور که جدول شماره ۲ نشان می‌دهد در مدل تک عاملی مرتبه دوم (نگرش به ازدواج به عنوان عامل مرتبه دوم و نگرش‌های بدبینانه، خوش‌بینانه، ایده‌آل‌گرایانه، و نگرش به ازدواج خود به عنوان عوامل مرتبه اول)، مقادیر شاخص برازش توکر لویس (TLI) و شاخص برازش

به منظور مقایسه نگرش دختران و پسران نسبت به ازدواج از تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) استفاده شد. نتایج این تحلیل نشان داد که در کل بین نگرش دختران و پسران نسبت به ازدواج در سطح $p=0/003$ تفاوت معناداری وجود دارد ($F=4/16$, $df=4$). در جدول شماره ۸ خلاصه نتایج این تحلیل در بررسی تفاوت دو گروه دختر و پسر در عوامل مقیاس نگرش به ازدواج نشان داده شده است. اطلاعات جدول شماره ۸ نشان می‌دهد که نگرش به ازدواج خود دختران و پسران تفاوت معنادار وجود دارد ($p=0/0001$). همچنین این دو گروه در نگرش کلی به ازدواج نیز با یکدیگر تفاوت معنادار دارند ($p=0/004$). تفاوت در نگرش کلی به ازدواج بین دختران و پسران در نگرش بدبینانه به ازدواج است ($p=0/003$) و دو گروه در نگرش خوش‌بینانه و ایده‌آل گرایانه با هم تفاوت معنادار ندارند.

و هر یک از دو گروه دختر و پسر به شرح جدول شماره ۵ می‌باشد. اطلاعات این جدول نشان می‌دهد که در کل نمونه، ضریب پایایی (همسانی درونی) مقیاس نگرش به ازدواج به روش آلفای کرونباخ، $0/77$ می‌باشد.

ب) روش بازآزمایی

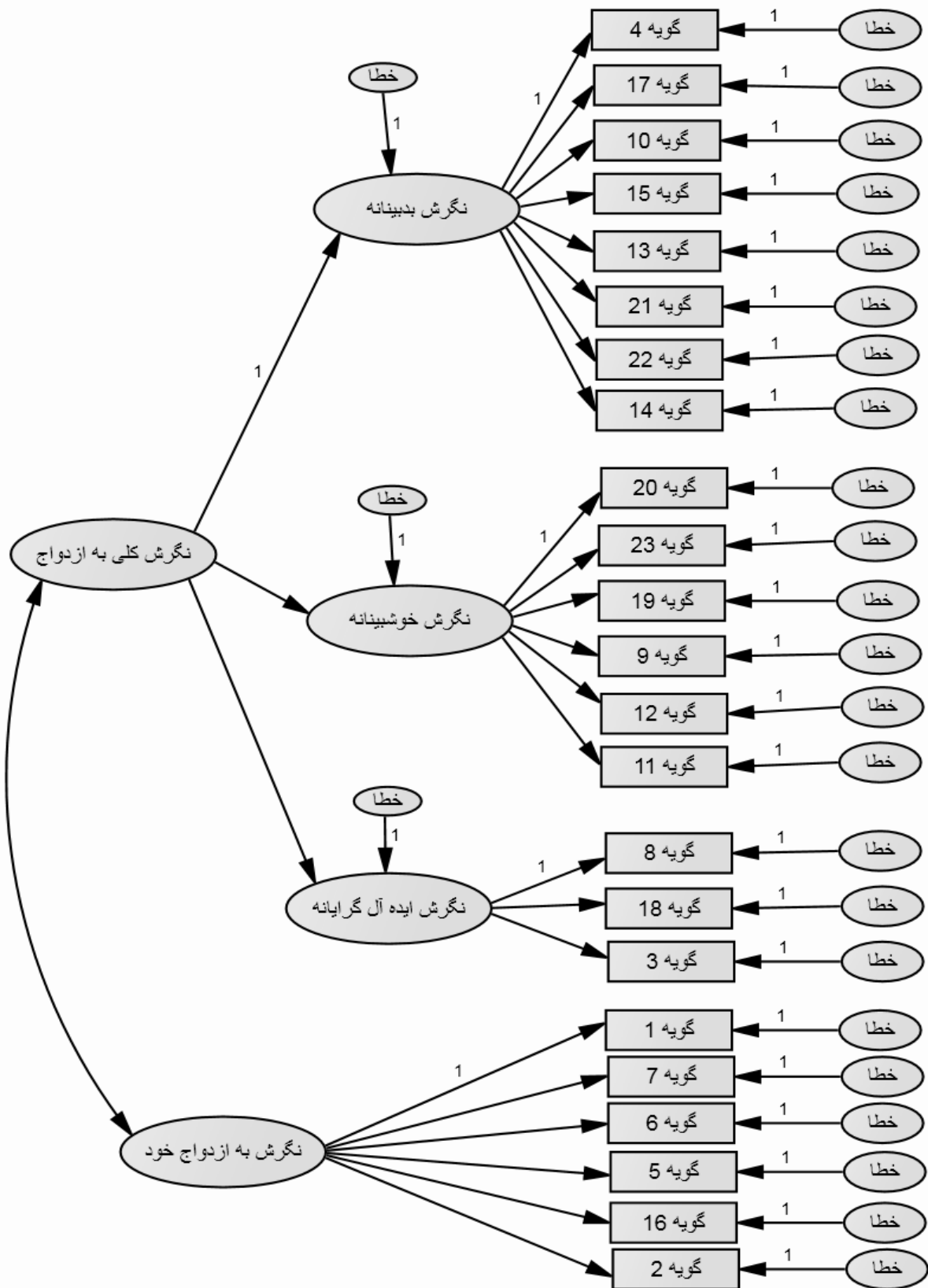
ضرایب بازآزمایی سه هفته‌ای بر روی ۴۰ نفر از دانشجویان در جدول شماره ۶ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود ضریب پایایی (بازآزمایی) مقیاس نگرش به ازدواج در کل نمونه $0/91$ است. جدول شماره ۷ میانگین و انحراف معیار نگرش به ازدواج و عوامل آن را در کل نمونه و در دختران و پسران نشان می‌دهد. میانگین نگرش به ازدواج در کل نمونه $65/69$ ، در پسران $68/20$ ، و در دختران $64/21$ به دست آمد.

جدول ۱- گویه‌ها، وزن عاملی گویه‌ها و ارزش ویژه عوامل مقیاس نگرش به ازدواج

عامل ۱: نگرش بدبینانه به ازدواج	بار عاملی
۴) اکثر همسران یا زندگی‌شان شاد نیست یا طلاق می‌گیرند.	۰/۶۹
۱۷) فکر می‌کنم وقتی افراد با هم کنار نمی‌آیند باید از هم جدا شوند.	۰/۶۶
۱۰) زندگی بیشتر همسران، شاد نیست.	۰/۶۳
۱۵) به خاطر آن که بسیاری از ازدواج‌ها به جدایی می‌انجامد، پس ازدواج کار بی‌بهره‌ای است.	۰/۵۸
۱۳) در بیشتر ازدواج‌ها، همراهی و همکاری همسران متعادل و مساوی نیست.	۰/۵۴
۲۱) ازدواج، افراد را در رسیدن به اهداف خود محدود می‌کند.	۰/۴۶
۲۲) قرار نیست افراد تا آخر عمرشان در یک رابطه بمانند.	۰/۴۵
۱۴) بیشتر افراد مجبورند که در ازدواج، ایثار و از خودگذشتگی نشان دهند.	۰/۳۷
ارزش ویژه: $4/68$ درصد واریانس: $20/37$	
عامل ۲: نگرش خوش‌بینانه به ازدواج	بار عاملی
۲۰) هیچ چیز مثل یک ازدواج موفق نیست.	۰/۷۵
۲۳) ازدواج دوستی و رفاقتی است که در سایر روابط وجود ندارد.	۰/۶۶
۱۹) یکی از رویاهای همیشگی من داشتن یک ازدواج شاد است.	۰/۶۲
۹) افراد باید ازدواج کنند ولی خیلی محتاط باشند.	-۰/۵۴
۱۲) ازدواج یک عمل مقدس است.	۰/۵۳
۱۱) ازدواج فقط یک قرارداد قانونی است.	۰/۵۱
ارزش ویژه: $2/25$ درصد واریانس: $9/78$	
عامل ۳: نگرش واقع‌گرایانه به ازدواج	بار عاملی
۱) باید ازدواج کرد.	۰/۶۵
۷) نسبت به ازدواج شک دارم.	۰/۶۳
۶) از ازدواج می‌ترسم.	۰/۵۷
۵) وقتی ازدواج کنم از ازدواجم راضی خواهم بود.	۰/۵۱
۱۶) اگر روزی جدا شده و طلاق بگیرم، احتمالاً دوباره ازدواج خواهم کرد.	۰/۴۷
۲) زیاد مطمئن نیستم که ازدواجم موفق باشد.	۰/۳۸
ارزش ویژه: $1/75$ درصد واریانس: $7/62$	
عامل ۴: نگرش ایده‌آل گرایانه به ازدواج	بار عاملی
۸) افراد باید تنها زمانی ازدواج کنند که مطمئن باشند این ازدواج برای همیشه باقی خواهد ماند.	۰/۸۰
۱۸) معتقدم حتی بدون مراسم عروسی نیز رابطه زناشویی می‌تواند موفق باشد.	-۰/۵۵
۳) افراد باید در ازدواج با همسر خود برای تمام عمر بمانند.	۰/۵۱
ارزش ویژه: $1/49$ درصد واریانس: $6/50$	

- استفاده از پرسشنامه با ذکر منبع بلامانع است.

شکل ۱- مدل دو عاملی نگرش به ازدواج

جدول ۲- شاخص‌های کلی برازش برای مدل‌های مفروض ساختار عاملی مقیاس نگرش به ازدواج

شاخص‌های کلی برازش								مدل	
مقتصد				تطبیقی		مطلق			
RMSEA	PCFI	PNFI	CMIN/DF	CFI	TLI	P	DF		CMIN
۰/۱۱	۰/۴۲	۰/۳۴	۲/۷۸	۰/۴۶	۰/۴۱	۰/۰۰۰	۲۰۹	۵۸۱/۵۰	(۱) مدل تک عاملی مرتبه دوم
۰/۰۵	۰/۷۱	۰/۵۶	۱/۶۱	۰/۷۹	۰/۸۱	۰/۰۰۰	۲۲۲	۳۵۸/۰۰	(۲) مدل دو عاملی اصلاح شده

جدول ۳- پارامترهای برآورد شده برای مدل دو عاملی مقیاس نگرش به ازدواج

سطح معناداری	مقدار بحرانی	برآورد استاندارد	پارامتر
۰/۰۰۰	۶/۲۹	۰/۸۰	نگرش کلی و نگرش به ازدواج خود
۰/۰۲	۲/۲۸	۰/۸۰	نگرش بدبینانه بر نگرش کلی
۰/۰۰۲	۳/۱۵	۰/۳۹	نگرش خوش‌بینانه بر نگرش کلی
۰/۰۶	۱/۸۸	۰/۲۷	نگرش ایده‌آل گرایانه بر نگرش کلی

جدول ۴- ضرایب همبستگی بین مقیاس نگرش به ازدواج و مقیاس انتظار از ازدواج (n = ۴۰)

کل مقیاس نگرش به ازدواج	نگرش به ازدواج خود	نگرش کلی به ازدواج	انتظار از ازدواج
۰/۴۳	۰/۳۵	۰/۳۶	

جدول ۵- ضرایب آلفای مقیاس نگرش به ازدواج

کل مقیاس نگرش به ازدواج	نگرش به ازدواج خود	نگرش کلی به ازدواج	دختران	پسران	کل
۰/۷۷	۰/۶۸	۰/۷۸			
۰/۷۶	۰/۶۴	۰/۷۲			
۰/۷۷	۰/۶۸	۰/۷۶			

جدول ۶- ضرایب بازآزمایی مقیاس نگرش به ازدواج (n = ۴۰)

کل مقیاس نگرش به ازدواج	نگرش به ازدواج خود	نگرش کلی به ازدواج	دختران	پسران	کل
۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۹۳			
۰/۸۹	۰/۹۲	۰/۹۰			
۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۹۲			

جدول ۷- میانگین و انحراف معیار نگرش به ازدواج و عوامل آن بر حسب جنسیت

کل	دختر		پسر		کل
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
۷/۷۴	۶۵/۶۹	۷/۴۹	۶۴/۲۱	۷/۵۶	۶۸/۲۰
۳/۳۱	۱۷/۱۵	۳/۲۹	۱۶/۴۱	۲/۹۹	۱۸/۴۱
۵/۴۸	۴۸/۵۴	۵/۳۰	۴۷/۸۰	۵/۵۹	۴۹/۷۸
۳/۷۷	۲۱/۸۸	۳/۷۸	۲۱/۳۵	۳/۶۶	۲۲/۷۸
۲/۳۶	۱۸/۷۰	۲/۳۱	۱۸/۶۷	۲/۴۷	۱۸/۷۴
۱/۵۶	۷/۹۶	۱/۵۲	۷/۷۸	۱/۵۸	۸/۲۵

جدول ۸- نتایج تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) تفاوت نگرش دو گروه دختران و پسران نسبت به ازدواج

عامل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	مقدار احتمال
نگرش به ازدواج خود	۱۲۸/۶۷	۱	۱۲۸/۶۷	۱۲/۷۲	۰/۰۰۰۱
نگرش کلی به ازدواج	۱۲۵/۷۶	۱	۱۲۵/۷۶	۴/۲۹	۰/۰۴
نگرش بدبینانه	۶۵/۹۷	۱	۶۵/۹۷	۴/۷۷	۰/۰۳
نگرش خوش‌بینانه	۰/۱۶	۱	۰/۰۱۶	۰/۰۳	۰/۸۷
نگرش ایده‌آل گرایانه	۷/۲۵	۱	۷/۲۵	۳/۰۳	۰/۰۸

بحث

گرایش به بررسی نگرش به ازدواج در آموزش و مشاوره پیش از ازدواج، ابزاری معتبر و پایا را ضروری می‌سازد. این پژوهش با هدف بررسی ساختار عاملی، روایی همگرا، و پایایی مقیاس نگرش به ازدواج در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه اصفهان انجام شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که مقیاس نگرش به ازدواج ابزاری است که پایایی (ثبات، همسانی درونی) و روایی مناسب برای بررسی نگرش افراد نسبت به ازدواج را داراست. در این رابطه یافته‌های این پژوهش با یافته‌های Brateen و Nicholson ، Valerian ، Rosen ، Brown و از نظر پایایی و روایی این مقیاس همسو است (۲۹ و ۲۵، ۲۴، ۵).

در طی تحقیقات پیشین ساختار عاملی این مقیاس به طور دقیق مشخص نشده است. در این راستا ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین تعداد عوامل استفاده شد. نتایج این تحلیل نشان داد که مقیاس نگرش به ازدواج یک مقیاس چند بعدی و دارای چهار عامل می‌باشد. پس از مشخص شدن این عوامل، با کمک دو تن از متخصصان مشاوره خانواده، عوامل نام‌گذاری شدند که به ترتیب عبارتند از: نگرش بدبینانه، نگرش خوش‌بینانه، نگرش واقع‌گرایانه، و نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج. هشت گویه‌ای که در عامل اول، بار عاملی بیشتری داشتند بیشتر به مشکلاتی که در ازدواج پیش می‌آید از جمله ناشادی، نارضایتی، عدم رعایت انصاف و همراهی و همکاری، و محدودیت‌های ازدواج مربوط می‌شود. بدین ترتیب از آنجا که گویه‌های این عامل با نگرش محدودکننده نسبت به ازدواج هم‌خوان است، این عامل، نگرش بدبینانه به ازدواج نام‌گذاری شد. عامل دوم نگرش خوش‌بینانه به ازدواج نام‌گذاری شد زیرا گویه‌هایی که در این عامل جای گرفتند بیشتر به نگرش به موفقیت، رفاقت، دوستی، شادمانی، و قداست ازدواج مربوط است. منطقی است که گزاره ۹ (افراد باید ازدواج کنند ولی خیلی محتاط باشند) و گزاره ۱۱ (ازدواج فقط یک قرارداد قانونی است) در این عامل بار منفی پیدا کنند زیرا نقطه مقابل نگرش خوش‌بینانه را نشان می‌دهند. گزاره‌های عامل سوم به حقایق و واقعیت‌های ازدواج از جمله ترس و دوگانگی که جزء واقعیت‌های ازدواج است اشاره دارد. بدین ترتیب این عامل با شش گویه، نگرش واقع‌گرایانه به ازدواج

نام‌گذاری شد. عامل چهارم با سه گزاره، نگرش ایده‌آل‌گرایانه نام گرفت. گویه‌های این عامل به ایده‌آل‌های یک ازدواج مربوط است از جمله اطمینان از ثبات ازدواج، و استحکام ازدواج حتی بدون مراسم سنتی می‌باشد.

در بررسی ساختار عاملی مقیاس نگرش به ازدواج، تحلیل عاملی تأییدی نیز انجام شد. برای تدوین مدل‌های اندازه‌گیری هم نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و هم دیدگاه Brateen و Rosen مدنظر قرار گرفت (۵). اولین مدل مفروض مدل تک عاملی مرتبه دوم بود که در آن چهار عامل به دست آمده از تحلیل عاملی اکتشافی به عنوان عوامل مرتبه اول و نگرش به ازدواج به عنوان عامل مرتبه دوم منظور شد. نتایج نشان داد که این مدل نمی‌تواند به خوبی با داده‌ها برازش یافته و در نتیجه این مدل تأیید نشد. بدین ترتیب مشخص می‌شود که نگرش به ازدواج را نمی‌توان به عنوان یک سازه تک عاملی در نظر گرفت. به همین دلیل مدلی که Brateen و Rosen به طور ضمنی به آن اشاره داشته‌اند نیز مورد بررسی قرار گرفت. در دومین مدل مفروض دو عامل مجزا و مرتبط منظور شد، (۱) نگرش نسبت به ازدواج خود (۲) نگرش کلی به ازدواج. باید توجه داشت که عامل نگرش به ازدواج خود در واقع همان عامل نگرش واقع‌بینانه بود که برای هم‌خوانی با نظر Brateen و Rosen در مدل با این نام آورده شد. نگرش کلی به ازدواج نیز نگرش بدبینانه، خوش‌بینانه، و ایده‌آل‌گرایانه را شامل می‌شود. نتایج حاکی از تأیید این مدل بود. بنابراین می‌توان نگرش به ازدواج را سازه‌ای دو عاملی دانست. بدین ترتیب افراد واقعیت‌ها و حقایق ازدواج را در مورد ازدواج خود در نظر می‌گیرند و آن‌ها را به ازدواج خود نسبت می‌دهند. از سویی دیگر نگرش‌های تحریف شده که از واقعیت فاصله دارد در عامل نگرش کلی به ازدواج قرار می‌گیرد. به عبارتی در موقع تصمیم‌گیری راجع به ازدواج خود، این نگرش به واقعیت‌ها و حقایق ازدواج است که بیشتر برجسته می‌شود در حالی که شاید دیگر نگرش‌ها در مورد خود فرد مصداق نداشته و می‌تواند شعارگونه باشد.

همچنین شواهد مربوط به روایی همگرا در این پژوهش نشان داد که بین مقیاس نگرش به ازدواج و مقیاس انتظار از ازدواج همبستگی وجود دارد. رابطه نسبتاً قوی بین این دو مقیاس شاهدهی بر روایی سازه مقیاس نگرش به ازدواج است زیرا هر دو از سازه‌های شناختی

بدبینانه دختران به ازدواج کمک کند. نکته قابل توجه با عنایت به محتوای گویه‌های نگرش بدبینانه آن است که دختران نگرش منفی تری نسبت به حفظ رابطه مشکل‌دار طولانی مدت داشتند. این پدیده‌ای است که نیاز به بررسی جامع‌تری دارد و نیز سیر این گونه تغییرات در طی زمان بایستی بررسی شود.

یکی از محدودیت‌های این پژوهش آن بود که جامعه آماری آن به دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه اصفهان محدود شده بود. بنابراین با در مورد تعمیم نتایج به افراد دیگر باید احتیاط کرد. در این راستا پیشنهاد می‌شود که نگرش به ازدواج در گروه‌های دیگر از جمله دانشجویان دانشگاه‌های دیگر، دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی و افرادی که تحصیلات دانشگاهی ندارند نیز بررسی شده و گروه‌های مختلف با یکدیگر مقایسه شوند. بررسی نگرش به ازدواج در گروه‌های مختلف سنی، بررسی فرآیند تغییر آن در طول زمان از طریق تحقیقات طولی، و نیز مقایسه نگرش افراد مجرد و متأهل نسبت به ازدواج از دیگر پیشنهادات به محققانی است که به این حیطه توجه دارند. با توجه به تفاوت‌های جنسیتی در نگرش به ازدواج لازم است پژوهش‌هایی بنیادین در زمینه نقش نگرش‌ها و جنسیت در نرخ ازدواج، نرخ و فرآیند طلاق، و نیز تأثیر تغییرات ساختاری و وضعیت اقتصادی - اجتماعی بر نگرش به ازدواج صورت گیرد. ضمناً پیشنهاد می‌شود که در کنار این پرسشنامه از ابزارهای مکمل مانند مصاحبه نیز استفاده شود.

نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده نشان داد که مقیاس نگرش به ازدواج از روایی و پایایی مناسب برای سنجش نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج برخوردار است. پیشنهاد می‌گردد از این ابزار در مراکز مشاوره دانشجویی و سایر مراکز مرتبط با مشاوره ازدواج استفاده شود.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله از کلیه دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه به خاطر حوصله، دقت و علاقه‌ای که در پر کردن پرسشنامه‌ها از خود نشان دادند، تشکر و قدردانی می‌شود.

مرتبط با ازدواج هستند. نگرش به ازدواج با اجزاء عاطفی، انگیزشی، و رفتاری به کلیه باورهای فرد در مورد ازدواج مربوط می‌شود که رفتار او را در موقعیت تبیین می‌کند. از نظر Steinberg و همکاران انتظار از ازدواج نیز رفتارهایی هم از فرد و هم از همسر آتی را فراخوانی می‌کند که منجر به تحقق انتظار می‌گردد (۱۶).

نتایج پژوهش در خصوص پایایی نیز نشان داد مقیاس نگرش به ازدواج از ضریب پایایی (همسانی درونی و بازآزمایی) مناسب و کافی برخوردار است که این نتایج با پژوهش‌های Valerian، Rosen و Brateen و Brown همسو بود (۲۴، ۲۵ و ۲۵).

یکی از اهداف فرعی این پژوهش مقایسه نگرش دختران و پسران نسبت به ازدواج بود. براساس یافته‌های پژوهش به طور کلی دختران و پسران در نگرش به ازدواج با یکدیگر تفاوت معنادار دارند به طوری که نگرش پسران به ازدواج مثبت‌تر از نگرش دختران است. این یافته با نتایج پژوهش سالمه و همکاران و یافته تحقیق سراج‌زاده و جواهری مینی بر گرایش بیشتر دانشجویان پسر به ازدواج، هم‌خوان است (۱۹ و ۳۰). همچنین نتایج نشان داد که بین نگرش به ازدواج خود و نگرش کلی دختران و پسران تفاوت معنادار وجود دارد و دختران نگرش منفی‌تری نسبت به پسران دارند. به علاوه نگرش بدبینانه دختران نسبت به پسران به طور معناداری بیشتر است ولی بین نگرش خوش‌بینانه و ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج بین دختران و پسران تفاوت معناداری وجود ندارد. احتمالاً بنا به وضعیت فعلی ازدواج و طلاق در جامعه، و شرایط قانونی مانند حق طلاق یا ازدواج مجدد برای مردان، و نیز تجارب مشاهده‌ای دختران باعث شده که آنان شک و تردید بیشتری نسبت به موفقیت و شادمانی ازدواج خود داشته باشند. از سویی دیگر احتمالاً به دلایل تاریخی و فرهنگی دختران باور دارند که در زندگی زناشویی باید ایثار و از خودگذشتگی بیشتری نسبت به همسرشان داشته باشند و شوهران آن گونه که دختران انتظار دارند به آنان همراهی نخواهند کرد و پس از ازدواج امکان دستیابی به اهداف شخصی برای مردان بیشتر از زنان است. این نگرش به ویژه با دو سرشاغل شدن خانواده‌ها در زنان تقویت شده است. امروزه زنان شاغل و زنانی که به نوعی به امور اقتصادی خانواده کمک می‌کنند، همچنان نقش‌های سنتی خود را دارند. این عوامل می‌تواند به افزایش نگرش

منابع

- 1 - Holman TB. Premarital Prediction of Marital Quality or Breakup: Research, Theory, and Practice. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers; 2001. P. 18.
- 2 - Larson JH, Homan TB. Premarital predictors of marital quality and stability. *Family Relations*. 1994; 43(2): 228-237.
- 3 - Bradbury TN. Assessing the four fundamental domains of marriage. *Family Relations*. 1995; 4(44): 459-468.
- 4 - Bradbury TN, Fincham FD, Beach SR. Reasearch on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family*. 2000; 62(4): 964-980.
- 5 - Brateen TB, Rosen LA. Development and validation of the marital attitude scale. *Journal of Divorce and Remarriage*. 1998; 29(2): 83-91.
- 6 - Trent K, South SJ. Sociodemographic status, parental background childhood family structure, and attitudes towards family formation. *Journal of Marriage and the Family*. 1992; 54: 427-439.
- 7 - Mikulincer M, Shaver PR. Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics, and Change. New York: The Guilford Press; 2007. P. 47-49.
- 8 - Risch SC, Jodl KM, Eccles JS. Role of the father-adolescent relationship in shaping adolescent's attitude toward divorce. *Journal of Marriage and Family*. 2004; 66(1): 46-58.
- 9 - Freeman H, Brown BB. Primary attachment to parents and peers during adolescence, differences by attachment style. *Journal of Youth and Adolescence*. 2001; 30: 653-674.
- 10 - Segrin C, Talor ME, Altman J. Social cognitive mediators and relational outcomes associated with parental divorce. *Journal of Social and Personal Relationships*. 2005; 22(3): 361-377.
- 11 - Carey KM. Effects of childhood family environment on marital attitudes. M.A. Dissertation. Truman State University, 2005. P. 137.
- 12 - Goldenberg H, Goldenberg I. *Family Therapy: An Overview*. 7th ed. Los Angeles: Thomas Brooks/Cole; 2008. P. 344-345.
- 13 - Amoto PR, Booth A. The consequences of divorce for attitudes toward divorce and gender roles. *Journal of Family Issues*. 1991; 12: 306-322.
- 14 - Amoto PR, Rogers SJ. Do attitudes toward divorce affect marital quality? *Journal of Family Issues*. 1999; 20: 69-86.
- 15 - Thornton A. Influence of marital history of parents on the marital and cohabitation experiences of children. *American Journal of Sociology*. 1991; 96(6): 868-894.
- 16 - Steinberg SJ, Davila J, Fincham F. Adolescent marital expectations and romantic experiences: associations with perceptions about parental conflict and adolescent attachment security. *Journal of Young and Adolescence*. 2006; 35(3): 333-348.

- 17 - Pashasharifi H, Sharifi N. Research Methods in Behavioral Sciences. Tehran: Sokhan Publication; 2002. P. 87.
- 18 - Azad Falah P. The role of interventional program of beliefs modifying in tendency of young to marriage. The Second National Congress of Family Pathology. Family Research Institute. Shahid Beheshti University, 2006. P. 155-156.
- 19 - Saleme F, Yaghoobi T, Yaghobian M, Zakizadeh M. Comparison of views of male and female students about of marriage and family. The Second National Congress of Family Pathology. Family Research Institute. Shahid Beheshti University, 2006. P. 301.
- 20 - Jafari M, Fatehizadeh M, Hashemi N. Evaluation of The effectiveness of premarital education on attitude toward spouse selection in boys and girls in Isfahan. The Second National Congress of Family Pathology. Family Research Institute. Shahid Beheshti University, 2006. P. 200-201.
- 21 - Oraizi H, Farahani H. Research Methods in Clinical Psychology. Tehran: Danjeh Publication; 2008. P. 23.
- 22 - Biabangard A. Research Methods in Psychology and Educational Sciences. Tehran: Douran Publication; 2007. P. 66-67.
- 23 - Molavi H. Practical Guidance on SPSS-10-13-14 in Behavioral Sciences. Isfahan: Pouyesh Andisheh; 2007. P. 114.
- 24 - Valerian A. The relationship between the family of origin processes and attitudes towards marriage and the likelihood to divorce among college students. Doctoral Dissertation. Seton Hall University, 2001. P. 37.
- 25 - Brown D. The relationship between attachment styles, interpersonal trust, and the marital attitudes of college students. Doctoral Dissertation. Seton Hall University, 2001. P. 44.
- 26 - Jones GD, Nelson ES. Expectations for marriage among college students from intact and non-intact homes. Journal of Divorce and Remarriage. 1996; 26(1): 171- 189.
- 27 - Nilforooshan P, Abedi A, Navidian A, Ahmadi SA. Studying the factor structure, reliability, and validity of the Marriage Expectation Scale (MES). Journal of Behavioral Sciences. 2011; 5(1): 11-19.
- 28 - Ghasemi V. Structural Equation Modeling in Social Research with Applications of Amos Graphics. Tehran: Sociologists Publication; 2009. P. 122-123.
- 29 - Nicholson KL. Quality of parent-child relationship, self-esteem, and the marital attitudes of African American and Hispanic young adults from divorced and intact families. Doctoral Dissertation. University of Hatford, 2006. P. 88-92.
- 30 - Serajzadeh SH, Javaheri F. Attitude toward marriage and Family. The Second National Congress of Family Pathology. Family Research Institute. Shahid Beheshti University, 2006. P. 232.

Studying the psychometric properties of marital attitude scale

Nilforooshan¹ P (Ph.D) - Navidian² A (Ph.D) - Abedi³ A (Ph.D).

Introduction: Attitude toward marriage is one of the key mechanisms in anticipating real behavior in marriage and its assessment needs a valid instrument. The aim of this research was to investigate the reliability, validity, and factor structure of Persian version of Marital Attitude Scale (MAS, Brateen & Rosen, 1998).

Methods: In this descriptive-scaling research, the study population of this research was the B.A students studying at Isfahan University. The sample was 137 university students (including 51 males and 86 females) selected by stratified sampling. Marital Attitude Scale (MAS) and Marriage Expectation Scale (MES) were the instruments for collecting the data. Data were analyzed by factor analysis, MANOVA and Pearson correlation.

Results: The results showed that MAS has high and suitable reliability and validity for assessing university students' attitude toward marriage. The results of factor analysis revealed that MAS is a multidimensional instrument. Attitude toward marriage can be divided into two distinct and yet interrelated factors, attitude toward their marriage and general attitude toward marriage. The general attitude toward marriage includes pessimistic, optimistic and idealistic attitude. Furthermore, comparing the attitude of boys and girls, as a lateral finding, showed girls' attitude toward their marriage and general attitude toward marriage is more negative than boys, and girls have more pessimistic attitude toward marriage.

Conclusion: In general, the marital attitude Scale is a reliable and suitable instrument to assess marital Attitudes.

Key words: Marital attitude scale, marriage expectation, reliability, validity, factor analysis

Received: 15 September 2012

Accepted: 24 January 2013

1 - Assistant Professor, Counseling Department, Isfahan University, Isfahan, Iran

2 - Corresponding author: Assistant Professor of Health Promotion Research Center, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran

e-mail: alinavidian@gmail.com

3 - Assistant Professor, Psychology Department, Isfahan University, Isfahan, Iran

Iranian Journal of Psychiatric Nursing

Vol. 1 No. 1 Spring 2013

- The effect of eye movement desensitization and reprocessing on anxiety in patients with myocardial infarction..... 9*
Behnammoghadam M (B.Sc) - Moradi M (MSc.) - Zeighami R (Ph.D) - Javadi HR (Ph.D) - Alipour Heydari M (Ph.D).
- Comparison of kindergarten and non-kindergarten students to parents attachments in Tabriz 18*
Valizadeh S (Ph.D) - Arshadi Bostanabad M (MSc.) - Babapour Kheiroddin J (Ph.D) - Shameli R (B.Sc).
- Relationship between problem solving skill and ecstasy usage among adolescents..... 27*
Khoshnavay Fomani F (MSc.) - Seyedfatemi N (Ph.D) - Behbahani N (MSc.) - Hosseini F (MSc.).
- The relationship between self-esteem and depression in nursing students of a selected medical university in Tehran..... 34*
Azizi M (MSc.) - Khamseh F (MSc.) - Rahimi A (Ph.D) - Barati M (MSc.).
- Studying the psychometric properties of marital attitude scale 47*
Nilforooshan P (Ph.D) - Navidian A (Ph.D) - Abedi A (Ph.D).
- Spiritual well-being and religious coping strategies among hemodialysis patients 54*
Taheri Kharamé Z (B.Sc) - Asayesh H (MSc.) - Zamanian H (MSc.) - Shouri Bidgoli A (MSc.) - Mirgheisari A (B.Sc) - Sharifi Fard F (B.Sc).
- The effect of poetry therapy on depression in elderly residents of a nursing home in Arak – Iran..... 62*
Faraji J (MSc.) - Fallahi Khoshknab M (Ph.D) - Khankeh HR (Ph.D).
- The effect of peer-led education on depression of multiple sclerosis patients..... 71*
Dehghani A (MSc.) - Kermanshahi S (Ph.D) - Memarian R (Ph.D) - Hojjati H (MSc.) - Shamsizadeh M (MSc.).